

STĀVOKLIS 2024. GADA 2. CETURKSŅĪ

ESRS ĪSTENOŠANA:

Sākotnēji novērotā prakse
izvēlētajos uzņēmumos

2024. GADA JŪLIJS

Atruna

Šis pētījums nav autoritatīvs, un tajā nav sniegti Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartu (ESRS) īstenošanas norādījumi, kā noteikts Direktīvas 2013/34/ES (Grāmatvedības direktīva) 19.a vai 29.a pantā. Šajā dokumentā sniegts ieskats dažās sākotnējās praksēs un problēmās, kas saistītas ar ESRS ieviešanu 2024. gada 2. ceturksnī un kas novērotas dažos izvēlētos uzņēmumos. Šo dokumentu EFRAG izdod kā ziņojumu par pašreizējo stāvokli, un atbilstoši tā būtībai tas nav pakļauts publiskām atsauksmēm.

EFRAG un tās dalībnieki neuzņemas nekādu atbildību par šā dokumenta saturu vai jebkādām sekām vai zaudējumiem, kas tieši, netieši vai nejauši radušies, sekojot šā dokumenta saturam. ESRS ilgtspējas deklarāciju sagatavotājiem ieteicams rīkoties saskaņā ar Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģēto regulu (ES) 2023/2772, ar ko papildina Grāmatvedības direktīvu, un 2024. gada maijā publicētajiem 1., 2. un 3. īstenošanas norādījumiem, kā arī pašiem izvērtēt to piemērošanu.

Šis pētījums ir izstrādāts lietošanai lieliem biržas sarakstā kotētiem un nekotētiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas ESRS. Tāpēc tas nav paredzēts izmantošanai biržā nekotētiem maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kuri var izmantot gaidāmo EFRAG brīvprātīgo ziņu sniegšanas standartu MVU vajadzībām.

Par EFRAG

EFRAG misija ir kalpot Eiropas sabiedrības interesēm gan finanšu, gan ilgtspējas ziņu sniegšanas jomā, izstrādājot un popularizējot Eiropas uzskatus korporatīvo ziņu sniegšanas jomā. EFRAG turpina un veicina progresu korporatīvo ziņu sniegšanas jomā. Ilgtspējas ziņu sniegšanas jomā EFRAG sniedz tehniskas konsultācijas Eiropas Komisijai Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartu (ESRS) projektu formā, kas izstrādāti stingrā un pienācīgā procesā un atbalsta efektīvu ESRS ieviešanu. EFRAG cenšas saņemt informāciju no visām ieinteresētajām personām un iegūst pierādījumus par konkrētiem Eiropas apstākļiem visā standartu noteikšanas procesā. Tās leģitimitāte ir balstīta uz izcilību, atklātību, pārvaldību, pienācīgu procesu, publisko atbildību un idejisko vadību. Tas ļauj EFRAG pārliecinoši, skaidri un konsekventi paust savu viedokli un būt atzītai kā Eiropas balsij korporatīvo ziņu sniegšanas jomā un veicināt globālo progresu korporatīvo ziņu sniegšanas jomā.

EFRAG finansē Eiropas Savienība, izmantojot vienotā tirgus programmu, kurā piedalās EEZ/EBTA valstis (Norvēģija, Islande un Lihtenšteina), kā arī Kosova. Tomēr visi paustie viedokļi un uzskati ir tikai un vienīgi autora(-u) viedokļi, un tie ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības, Eiropas Komisijas vai valstu, kas piedalās vienotā tirgus programmā, viedokļus un uzskatus. Ne Eiropas Savienība, ne Eiropas Komisija, ne valstis, kas piedalās vienotā tirgus programmā, nevar būt par tiem atbildīgas.

Satura rādītājs

1. Šī pētījuma mērķis un brīdinājumi	4
2. Kopsavilkums	5
3. Ievads.....	8
4. Metodoloģija.....	9
5. Sākotnēji novērotā ESRS īstenošanas prakse.....	11
5.1. Divkārsa būtiskuma novērtējums	11
5.2. Datu punkti	17
5.3. Vērtības ķēde	19
5.4. ESG ziņu sniegšanas organizatoriskā pieeja.....	22
6. Papildinājums.....	25

1. Šī pētījuma mērķis un brīdinājumi

Šī pētījuma mērķis:

Šā pētījuma galvenais mērķis ir ilustrēt sākotnēji novēroto praksi un problēmas, kas saistītas ar četrām Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartu (ESRS) ieviešanas jomām 2024. pārskata gadam, apkopot novērotās pieejas un galvenās problēmas, ar kurām saskaras uzņēmumi, un ilustrēt apkopoto sākotnējo praksi. Pētījumā apzināti pievērsta uzmanība noteiktam skaitam izvēlētu lielāku uzņēmumu (ziņojošu uzņēmumu) attiecīgajās nozarēs, kas izvēlēti, ņemot vērā to augstāko gatavības līmeni un lielākos resursus, kas ir to rīcībā ceļā uz ESRS ieviešanu. Šajā ziņojumā termins "uzņēmums" tiek lietots, lai norādītu uzņēmumus, kas piedalījās intervijās. Pētījumā iekļauti dati no divdesmit astoņiem lieliem uzņēmumiem, kuru galvenie biroji atrodas Eiropā un kas darbojas astoņās dažādās nozarēs, sadalījumu veidojot starp finanšu iestādēm (FI) un nefinanšu iestādēm (ne-FI). FI komponentes ietvaros notika sarunas ar bankām, apdrošinātājiem un aktīvu pārvaldītājiem, savukārt ne-FI komponentes ietvaros pētījumā piedalījās veselības aprūpes tehnoloģiju, ķīmisko vielu, autotransporta, tekstilizstrādājumu un komunālo pakalpojumu uzņēmumi.

Šajā ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta sākuma posmā sākotnēji novērotajai praksei pirms ESRS ieviešanas un faktisko ESRS ilgtspējas deklarāciju izdošanas. EFRAG sekretariāts apsvērs iespēju sniegt detalizētāku analīzi, piemēram, pilna gada pārskata veidā par attiecīgā brīža situāciju, kurā tiktu ņemtas vērā arī revidētas ilgtspējas deklarācijas.

Brīdinājumi:

- Šajā pētījumā izklāstītā sākotnēji novērotā prakse un problēmas ir balstītas tikai uz aptaujām un intervijām ar uzņēmumiem, kas piedalījās pētījumā; tās nenorāda uz tendencēm, kas pārsniedz šo ierobežoto kopumu. Tādēļ šajā pārskatā sniegtie statistikas dati attiecas uz atlasīto uzņēmumu grupu un nav interpretējami kā reprezentatīvi attiecībā uz tirgu kopumā. Koncentrējoties uz citiem uzņēmumiem, kas ietilpst Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvas (CSRD) tvērumā, var novērot atšķirīgu praksi un papildu problēmas, un galvenos lēmumu pieņemšanas punktus.
- Šajā pārskatā sniegtie secinājumi neatspoguļo nevienu atsevišķu uzņēmumu, bet drīzāk piedāvā apkopotu pārskatu par pašreizējo sākotnējo īstenošanas praksi, kas iegūta no pētījuma dalībniekiem. Atsevišķas prakses ir atkarīgas no uzņēmumu attīstības stadijas un gatavības attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanu, kā arī no ilgtspējas ziņu sniegšanas integrācijas stratēģijās un uzņēmējdarbības modeļos (pretstatā tam, ka ilgtspējas ziņu sniegšana tiek uzskatīta tikai par atbilstības nodrošināšanas pasākumu).
- Novērotās prakses iekļaušanu šajā pārskatā nevar uzskatīt par norādi uz EFRAG atzinumu par šādas prakses atbilstības līmeni ESRS.
- Visbeidzot, šis pētījums atspoguļo sākotnējo praksi laikā, kad uzņēmumi gatavojas savam pirmajam ESRS pārskatam. Tiek atzīts, ka pirmā ESRS pārskata sagatavošana ir pasākums, kas turpinās tikai līdz attiecīgajai publikācijai, un ka tādēļ prakse turpinās attīstīties.

2. Kopsavilkums

Akcenti

Pētījumā izklāstīta dažāda veida prakse un problēmas, kas ESRS ieviešanas sākotnējā posmā (2024. gada 2. ceturksnis) novērotas divdesmit astoņos lielos Eiropas uzņēmumos četrās galvenajās jomās:

Divkārša būtiskuma novērtējums (DMA):

- **Lielākā daļa uzņēmumu atzīst rūpīga, uz objektīviem pierādījumiem balstīta¹ divkārša būtiskuma novērtējuma vērtību** (salīdzinājumā ar galvenokārt kvalitatīvu/uz vērtējumu balstītu DMA versiju) kā **stratēģisku uzdevumu ziņu sniegšanas vajadzībām un ESG vadības prioritāšu noteikšanai**, saskaņojot to ar ESRS standartiem². Daži uzņēmumi to uzskata par atbilstības pārbaudi.
- **Uzņēmumi divkārša būtiskuma novērtējumā izmanto dažādas pieejas**, no vairāk uz datiem balstītas pieejas līdz vairāk uz vērtējumu balstītai pieejai.
- **Uzņēmumi saprot, cik svarīgs ir iekšējo ekspertu³ un ieinteresēto personu ieguldījums, un cenšas ar tiem strukturēti sadarboties**. Šīm saistībām tiek apsvērti vairāki varianti.

Fakti un skaitļi

- ~85% uzņēmumu plāno integrēt ESG ziņu sniegšanu un divkārša būtiskuma novērtējuma rezultātus uzņēmējdarbības stratēģijā un lēmumu pieņemšanā.
- ~70% uzņēmumu jau ir sākuši izmantot objektīvu, uz pierādījumiem balstītu pieeju divkārša būtiskuma novērtējumā, izmantojot datu avotu kombināciju⁴, ko papildina iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu ieguldījums.⁵

Datu punkti (DP):

- **Daudzi uzņēmumi vēl nav iekļāvuši divkārša būtiskuma novērtējuma rezultātus savās ziņojamo datu punktu nepilnību analīzēs**, kā rezultātā, iespējams, nepilnību analīzē ir iekļauts vairāk datu punktu, nekā noteikts standartos,⁶ tādējādi pastāv risks, ka uzmanība tiks novirzīta no būtiskās informācijas, kas ir jāziņo.
- **Lielākā daļa uzņēmumu izmanto 3. īstenošanas norādījumus (EFRAG IG 3), lai veiktu nepilnību analīzi, bet daži tās izmanto arī kā pamatu, lai paredzētu gaidāmo digitālo marķēšanas taksonomiju.**

¹ Attiecas uz iekšējiem datiem, trešo personu datiem un ieinteresēto personu (tostarp skarto ieinteresēto personu ietekmes būtiskuma noteikšanai) un iekšējo ekspertu ieguldījumu. Tas neietver vispārīgu pētījumu rezultātus, kas nav vērsti uz konkrētām skarto ieinteresēto personu grupām un sašaurināti uz jautājumiem, kas tās ietekmē (sk. skaidrojošo vārdnīcu 11. lpp.).

² "IRO kvantitatīvie rādītāji ir objektīvs pierādījums to būtiskumam. Tomēr atzīts, ka kvalitatīva informācija bieži vien ir vērtīga, lai pati par sevi sniegtu informāciju būtiskuma novērtējumam, tostarp informācija no skartajām ieinteresētajām personām. Kvalitatīva informācija var sniegt būtisku kontekstu kvantitatīvo rādītāju izpratnei" – EFRAG IG 1 "Būtiskuma novērtējums" BUJ 10.

³ Attiecas uz personām organizācijā, kurām ir specializētas zināšanas, prasmes vai pieredze saistībā ar vides, sociālajiem vai pārvaldības jautājumiem, kas analizēti un atklāti ilgtspējas ziņu sniegšanai.

⁴ Iekšējo modeļu, publisko datu un trešo personu pakalpojumu sniedzēju apvienojums.

⁵ Skartās ieinteresētās personas un/vai ilgtspējas deklarāciju lietotāji, kas ir paredzēti kā ārēji no organizācijas saskaņā ar Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2023/2772 2. tabulu "ESRS definētie termini".

⁶ EFRAG IG 3: Detalizēti ESRS datu punkti, Paskaidrojums | "Vienmēr ir jāziņo tikai par ESRS 2 "jā" datu punktiem un DR IRO 1 datu punktiem tematiskajos standartos; visi pārējie "jā" datu punkti ir i) piemērojami tikai tad, ja uzņēmums secina, ka attiecīgais temats ir būtisks, un ii) uz tiem attiecas būtiskuma kritērijs saskaņā ar ESRS 1 31. līdz 35. punkta noteikumiem".

Fakti un skaitļi

- ~80% uzņēmumu min datu iegūšanas sarežģītību, un līdzīgi šķēršļi konstatēti E, S un G kategorijās.
- ~75% uzņēmumu izmanto pakāpeniskas ieviešanas iespēju, savukārt ~40% pašlaik izmanto informācijas būtiskumu⁷ datu punktu līmenī, bet ~10% uzņēmumu cenšas pilnībā atklāt ar būtiskām tēmām saistītos datu punktus.⁸
- ~95% uzņēmumu izmanto 3. īstenošanas norādījumus, lai veiktu trūkumu analīzi, savukārt ~20% uzņēmumu tās pašlaik izmanto kā sākotnējo pamatu topošajai digitālās marķēšanas/ziņu sniegšanas taksonomijai (XBRL taksonomijai).

Vērtības ķēde (VK):

- **No četrām tvērumā iekļautajām vērtības ķēdes joma vismazāk attīstīta ir uzņēmumiem, kas piedalījās pētījumā, un nozares norādījumi varētu sniegt lielāku skaidrību.**
- **Vairāki uzņēmumi ir pieņēmuši vienkāršotu kopsavilkuma vērtības ķēdes kartējumu (t.i., tikai augšupējā un lejupējā posma un pašu darbības) un izmanto pārejas noteikumus,⁹ bet nākamajos ziņu sniegšanas ciklos, iespējams, tiks pieliktas lielākas pūles, lai pārsniegtu 1. līmeni.¹⁰**

Fakti un skaitļi

- ~90% uzņēmumu joprojām strādā pie vērtības ķēdes(-u) kartēšanas pilnveidošanas, meklējot pareizo granularitātes līdzsvaru.
- ~45% uzņēmumu jau ir pieņēmuši detalizētāku vērtības ķēdes kartējumu (t.i., ne tikai augsta līmeņa augšupējās, lejupējās un pašu darbības).
- Lai gan daži uzņēmumi sākotnējā ESRS ieviešanā priekšroku deva tiešajām darījumu attiecībām (1. līmenis) ar PAT¹¹ un IRO¹², vairāki uzņēmumi, īpaši nefinanšu iestādes, jau pārsniedz 1. līmeni.

ESG ziņu sniegšanas organizatoriskās pieejas:

Organizatoriskā pieeja ESG ziņu sniegšanai ir ārpus EFRAG pilnvarām. Turpmāk sniegtās atziņas atspoguļo intervijās atspoguļoto pašreizējo situāciju. Vairumā gadījumu tiek norādīts, ka jaunais ziņu sniegšanas režīms veicina atjaunotu organizatorisko pieeju ESG ziņu sniegšanai.

- **Uzņēmumos ir vērojami dažādi organizatoriskie modeļi, kuru struktūras katrā gadījumā ir atšķirīgas un var attīstīties arī turpmāk.**

⁷ E papildinājums, Deleģētie akti, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem. Informācijas atklāšanas noteikšanas plūsmas diagramma: "Vai individuālais datu punkts ir būtisks?"

⁸ Procentuālais īpatsvars nesummējas līdz 100%, jo visas uzskaitītās iespējas nav savstarpēji izslēdzošas.

⁹ Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2023/2772, ar ko papildina Grāmatvedības direktīvu, 133. punkts.

¹⁰ "Sākot no ceturtā gada, kad uzņēmums sniedz ziņojumus saskaņā ar ESRS, tas iekļauj informāciju par augšupējo un/vai lejupējo vērtības ķēdi saskaņā ar 63. punktu. [...] - Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2023/2772 135. punkts; "VK informācijas iekļaušana atbilst tam, cik lielā mērā ilgtspējas deklarācija aptver attiecības, kas visiem konsolidācijas perimetra uzņēmumiem ir ar to attiecīgajiem VK partneriem, tostarp ārpus pirmā līmeņa. [...] - Kopsavilkuma septiņu galveno punktu iedaļas 7. punkts, EFRAG IG 2.

¹¹ Politika, darbības un mērķi.

¹² Ietekme, riski un iespējas.

- **Uzņēmumi puda vienprātību, ka CSRD ziņu sniegšanā ir:**
  1. **Uzlabota starpdepartamentu sadarbība** (piemēram, starp ilgtspējas, finanšu, riska, IT un uzņēmējdarbības struktūrvienībām).
  2. **Uzsvērtā nepieciešamība standartizēt ESG ziņu sniegšanas procesus**, tostarp datu kvalitātes kontroli (līdzīgi kā finanšu ziņu sniegšanā), īpaši – gatavojoties apliecinājuma sniegšanai.
  3. **Nepieciešamas vairākas papildu spējas un resursi** (pilna laika ekvivalents (PLE), zināšanas, dati un tehnoloģijas), tostarp nepieciešamība pēc IT pārveides, kas jāīsteno dažādos termiņos (daži pasākumi tiek uzsākti ātrāk nekā citi).

Fakti un skaitļi

- *Visos pasākumos tiek īstenota starpdepartamentu sadarbība.*
- *Lielākā daļa uzņēmumu apspriež ESG ziņu sniegšanas procesa īpašumtiesību modeļus, un nākotnē tas var mainīties; pašlaik ~65% uzņēmumu īpašumtiesības piešķir vienai funkcijai (piemēram, ilgtspējas direktors (CSO)¹³ vai finanšu direktors (CFO)¹⁴), savukārt ~35% uzņēmumu izmanto kopīgas vadības pieeju (piemēram, CFO atbild par ziņu sniegšanu, CSO atbild par DMA).*
- *~90% uzņēmumu ir sākuši uzlabot datu kvalitātes kontroles mehānismus, kas ir līdzīgi tiem, kurus izmanto finanšu ziņu sniegšanā.*
- *~85% uzņēmumu atzīst, ka ir nepieciešama IT transformācija.*

---

¹³ Ilgtspējas direktors.

¹⁴ Finanšu direktors.

3. Ievads

Tuvojoties pirmajam pārskata gadam saskaņā ar Korporatīvās ilgtspējas ziņu sniegšanas direktīvu (CSRD), EFRAG ir uzsākusi pētījumu, lai saprastu, kā uzņēmumi gatavojas piemērot Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartus (ESRS), kas nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību CSRD. Noteikumi attiecas uz pirmo lielo uzņēmumu grupu no 2024. finanšu gada. Šajā pārskatā sniegti šā pētījuma rezultāti.

Reaģējot uz ievērojamo pieprasījumu pēc papildu norādījumiem un ilustratīviem materiāliem, kas jāsniedz līdztekus EFRAG Īstenošanas norādījumiem un tehniskajiem skaidrojumiem, kuri jau ir pieejami ESRS jautājumu un atbilžu ieviešanas platformā, mērķis ir sniegt pārskatu par pašreizējo situāciju, iekļaujot reālus piemērus.

Šā pētījuma rezultāti ilustrē sākotnēji novēroto praksi, kas iegūta no uzņēmumiem, kuri piedalījās pētījumā. Piedalījās 28 uzņēmumi no astoņām nozarēm, līdzsvarojot gan finanšu iestāžu (ieskaitot bankas, apdrošinātājus un aktīvu pārvaldītājus), gan nefinanšu iestāžu (ieskaitot EFRAG prioritārās nozares) pārstāvību (aptuveni 50% katrā). Sīkāku informāciju par metodiku lūdzam skatīt tālāk 4. iedaļā.

Šis pētījums aptver trīs Īstenošanas norādījumu (IG) galīgo dokumentu, kurus EFRAG publicēja 2024. gada maijā (būtiskuma novērtējums, vērtības ķēde un detalizēti ESRS datu punkti un tiem pievienotais skaidrojums), kā arī vispārējās ESG ziņu sniegšanas organizatoriskās pieejas, ko izmanto CSRD sagatavotāji, piemērošanu.

Attiecīgos gadījumos pārskatā ir uzsvērts:

- **Kvalitatīvās un kvantitatīvās tendences un ieskati**
- **Sākotnēji novēroto pieeju galveno problēmu novērtējums**
- **Ilustrējoša apkopota sākotnēji novērotā prakse**

Atruna: Šajā pārskatā apkopotā ilustrējošā sākotnēji novērotā prakse ir vairāku prakses veidu apkopojums, kas atklājās intervijās ar uzņēmumiem un neatspoguļo atsevišķus piemērus, kā arī nav uzskatāma par labāko praksi kā tādu. Šī apkopošanas metode aizsargā anonimitāti un sniedz visaptverošu priekšstatu par sākotnējo praksi. Tāpēc atsauces uz "uzņēmumiem" nav jāinterpretē kā atsauces, kas attiecas uz kādu atsevišķu aptaujāto uzņēmumu, bet drīzāk kā sākotnēji novēroto arhetipu atspoguļojums.

Šā sākotnēji novērotās prakses apkopojuma saturs ir anonīms, un tajā nav atspoguļots pētījumā konstatētās dominējošās prakses saturs, kā arī nav atspoguļots EFRAG viedoklis vai norādījumi.

4. Metodoloģija

Nozaru atlase: Nozaru kombinācijā tika iekļautas gan finanšu iestādes (FI), gan nefinanšu iestādes (ne-FI).

Nozaru iedalījums kategorijās: Lai nodrošinātu konsekventu nozares iedalījumu kategorijās, tika izmantota NACE¹⁵ klasifikācijas sistēma.

Uzņēmumu atlase: No sākotnējā uzņēmumu mērķa kopuma (lielākie uzņēmumi pēc lieluma katrā izvēlētajā nozarē) divdesmit astoņi uzņēmumi varēja sniegt ieguldījumu pētījumā paredzētajā termiņā. Galīgais dalībnieku kopums atspoguļo gan FI, gan ne-FI dalību (~50% katrā) un līdzsvaro gan plaša tirgus dalībnieku, gan uzņēmumu, kuru tehniskie resursi ir iesaistīti EFRAG lēmumu pieņemšanā, pārstāvību.¹⁶ Uzņēmumu atlase šim pētījumam tika apzināti koncentrēta uz lielākajiem uzņēmumiem attiecīgajās nozarēs, kas piekrita piedalīties un, domājams, ir augstākā attīstības stadijā attiecībā uz ESRS ieviešanas procesu.

EFRAG atzīst, ka šī uzņēmumu grupa var pilnībā neatspoguļot plašāku tirgu (piemēram, nav iekļauti uzņēmumi, kas ir mazāki, bet joprojām ietilpst CSRD tvērumā) vai proporcionāli pārstāvēt visas nozares. Turklāt, tā kā dalība šajā pētījumā bija pilnībā brīvprātīga, tajā iekļauto uzņēmumu kopums var nebūt pilnībā reprezentatīvs attiecībā uz tirgus prakses diapazonu.

Dalībnieku uzņēmumu atlases kritēriji¹⁷ katrā nozarē:

- **Nefinanšu iestādes:** Uzņēmumi tika atlasīti, pamatojoties uz kopējiem gada *ieņēmumiem*. Šis rādītājs ir mazāk pakļauts tirgus svārstībām nekā tirgus kapitalizācija un ļauj iekļaut lielus biržā nekotētus uzņēmumus.
- **Bankas:** Uzņēmumi tika atlasīti, pamatojoties uz *kopējiem aktīviem*, jo tie norāda uz kopējo bankas darbības mērogu un aktīvu vērtību.
- **Apdrošināšana:** Uzņēmumi tika atlasīti, pamatojoties uz *bruto parakstītajām prēmijām (GWP)* – rādītāju, ko izmanto apdrošināšanas uzņēmumu lieluma un tirgus stāvokļa novērtēšanai.
- **Aktīvu pārvaldnieki:** Uzņēmumi tika atlasīti, pamatojoties uz *pārvaldībā esošajiem aktīviem (AuM)*, kas ir plaši izmantots salīdzinošās novērtēšanas rādītājs nozares dalībnieku salīdzināšanai.

Nozare	%
Nefinanšu iestādes	50%
Veselības aprūpes tehnoloģija	14%
Ķīmikālijas	14%
Autotransports	7%
Tekstilizstrādājumi	7%
Komunālie pakalpojumi	7%
Finanšu iestādes	50%
Bankas	21%
Apdrošināšana	18%
Aktīvu pārvaldība	11%

Pārskata ievaddati: Šis pārskats ir balstīts gan uz intervijām, gan aptaujām ar izvēlētajiem uzņēmumiem, kurās tika ievērots jautājumu kopums par šajā pētījumā aplūkotajām tēmām.

Aptaujas tika izmantotas kā iepriekšēja atlasīto prakšu analīze, kas pēc tam tika sīkāk izpētītas intervijās ar ESG ziņu sniegšanas vadītājiem un citiem galvenajiem darbiniekiem, kurus uzaicināja katrs no tiem (tostarp ar dažādiem amatiem, piemēram, no ilgtspējas, finanšu, riska, juridiskā, komunikācijas un darbības sektora). Tas ļāva gan apstiprināt aptauju rezultātus, gan arī sniegt papildu kontekstu un sīkāku informāciju par sākotnējo praksi, izskaidrojot izvēlētas pieejas pamatojumu un tās galvenās problēmas.

¹⁵ NACE ir Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne.

¹⁶ Uzņēmumi, kas ir EFRAG Ilgtspējas ziņu sniegšanas padomes/tehnisko ekspertu grupas locekļi, tika ierobežoti, nosakot, ka katrā nozarē ir viens uzņēmums, lai nodrošinātu plašāku tirgus līdzdalību.

¹⁷ Uzņēmuma lieluma noteikšanas avoti un izvēlētie rādītāji: nefinanšu iestādēm ieņēmumu dati tika iegūti no MSCI un Refinitiv; bankām – kopējie aktīvi no S&P Global Market Intelligence; apdrošināšanai – GWP rādītāji no A.M. Best un analītiķu/tirgus pārskatiem; aktīvu pārvaldībai – AuM no IPE (Investment & Pensions Europe).

5. Sākotnēji novērotā ESRS īstenošanas prakse

Šajā nodaļā galvenā uzmanība pievērsta pētījumā konstatētās ESRS īstenošanas sākotnējās prakses aprakstam un uzsvērtas sākotnējās pieejas un galvenās problēmas, kā arī sniegts ilustratīvs novērotās prakses apkopojums pa pētījumā aplūkotajām jomām. Ilustratīvā apkopotā sākotnējā prakse neattiecas uz kādu konkrētu tirgus dalībnieku, bet drīzāk ir novērotās prakses apkopojums.

5.1. Divkārša būtiskuma novērtējums

Šajā pētījumā uzsvērtas vispārējas pārmaiņas divkārša būtiskuma novērtējuma procesā, **pārejot no iepriekšējos gados pieņemtās uz novērtējumu balstītās pieejas uz objektīvu, uz pierādījumiem balstītu pieeju, kurā izmanto gan datus, gan speciālās zināšanas un ņem vērā kvalitatīvo informāciju, ja iespējamas nepilnības.**¹⁸ Šīs pārmaiņas rezultātā tiek veikta padziļināta ESG tematu analīze, ko pēc tam var izmantot lēmumu pieņemšanā.

Konkrēti, objektīvu, uz pierādījumiem balstītu pieeju piemēro aptuveni 70% uzņēmumu, un tā galvenokārt balstās uz iekšējiem un trešo personu datiem, kurus papildina, galvenokārt gadījumos, kad dati nav pieejami, ar iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu vērtējumu.^{19,20}

Lielākā daļa uzņēmumu uzskata, ka divkārša būtiskuma novērtējumā papildus iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu viedokļiem jābalstās uz datiem un pierādījumiem.

---

¹⁸ "Ja iespējams, jā, jo IRO kvantitatīvie rādītāji ir objektīvs pierādījums to būtiskumam. Tomēr atzīts, ka kvalitatīva informācija bieži vien ir vērtīga, lai pati par sevi sniegtu informāciju būtiskuma novērtējumam, tostarp informācija no skartajām ieinteresētajām personām. Kvalitatīvā informācija var sniegt būtisku kontekstu kvantitatīvo pasākumu izpratnei." – EFRAG IG 1 Būtiskuma novērtējums BUJ 10 179. punkts.

¹⁹ "Komforta līmenis, ko uzņēmums vēlas iegūt no kvantitatīvās informācijas, ir atkarīgs no tā, vai ir zinātniski apstiprināti dati un vai par konkrēto ietekmi ir panākts kopsaucējs. Piemēram, globāli ziņojumi vai nozares informācija par konkrētu tematu, piemēram, par negatīvo ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, varētu sniegt vajadzīgo kvantitatīvo informāciju, un uzņēmumam nebūtu jāveic papildu pētījumi vai jāmaksā par datu vākšanu." – EFRAG IG 1 Būtiskuma novērtējums BUJ 10 180. punkts. Sk. arī EFRAG 1 Būtiskuma novērtējums 3.5. un 5.4. nodaļu.

²⁰ "Kvantitatīva informācija ne vienmēr ir pieejama vai var radīt papildu izmaksas. Ja pietiek ar kvalitatīvo analīzi, lai sabiedrība varētu pamatoti secināt, ka jautājums ir "nebūtisks" vai "būtisks", papildu kvantitatīvā informācija nepalielinātu būtiskuma novērtējuma vērtību. Tā kā būtiskuma novērtēšanas process laika gaitā attīstās, uzņēmums var no jauna noteikt līdzsvaru starp kvalitatīvo un kvantitatīvo informāciju." – EFRAG IG 1 Būtiskuma novērtējums BUJ 10 181. punkts.

Šajā pētījumā izmantotā terminoloģija: Iekšējais eksperts pret ieinteresēto personu

- **Iekšējais eksperts:** Attiecas uz personām organizācijā, kurām ir specializētas zināšanas, prasmes vai pieredze saistībā ar vides, sociālajiem vai pārvaldības jautājumiem, kas tiek analizēti vai atklāti ilgtspējas ziņu sniegšanai.
- **Ieinteresētā persona:** Attiecas uz personām, grupām vai organizācijām ārpus uzņēmuma, kuras var ietekmēt uzņēmumu vai kuras var ietekmēt uzņēmums, tostarp uz skartajām ieinteresētajām personām un ilgtspējas deklarāciju lietotājiem.

Pamatojošās atsauces no ESRS1 22. un 23. punkta:

- [22. punkts] *Ieinteresētās personas ir tās, kuras var ietekmēt uzņēmumu vai kuras var ietekmēt uzņēmums. Ir divas galvenās ieinteresēto personu grupas: (a) skartās ieinteresētās personas: personas vai grupas, kuru intereses pozitīvā vai negatīvā veidā ietekmē vai varētu ietekmēt uzņēmuma darbība un tā tiešās un netiešās darbības attiecības visā vērtības ķēdē; un b) ilgtspējas deklarāciju lietotāji: vispārējas nozīmes finanšu pārskatu galvenie lietotāji (esošie un potenciālie ieguldītāji, piemēram, aizdevēji un citi kreditori, tajā skaitā aktīvu pārvaldītāji, kredītiestādes un apdrošināšanas sabiedrības) un citi ilgtspējas deklarāciju lietotāji, tajā skaitā uzņēmuma darbību partneri, arodbiedrības un sociālie partneri, pilsoniskā sabiedrība un nevalstiskās organizācijas, valdības, analītiķi un akadēmisko aprindu pārstāvji.*
- [23. punkts] *Dažas, bet ne visas ieinteresētās personas var piederēt pie abām 22. punktā minētajām grupām.*

Šajā pētījumā izmantotā terminoloģija: Objektīva, uz pierādījumiem balstīta pieeja pret uz novērtējumu balstītu pieeju

- **Objektīva, uz pierādījumiem balstīta pieeja:** Attiecas uz iekšējiem datiem (piemēram, riska pārvaldības speciālistu sniegtajiem riska datiem un robežvērtībām; uz iekšējām prognozēm balstītām iespējām, ko sniedz stratēģijas departamenti), trešo personu datiem (piemēram, konkrētām tēmām veltītām datubāzēm vai iekšējiem zinātnisko darbu pētījumiem), kā arī iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu, tostarp skarto ieinteresēto personu, izejas datiem, lai noteiktu ietekmes būtiskumu. Tas neietver vispārīgu aptauju rezultātus, kas nav vērsti uz konkrētām skartajām ieinteresēto personu grupām un sašaurināti uz jautājumiem, kas tās ietekmē.
- **Uz novērtējumu balstīta pieeja:** Tādu viedokļu apkopošana, kas parasti tiek iegūti, veicot pētījumus/aptaujas/seminārus (ne vienmēr mērķtiecīgi iesaistoties atbilstoši kompetences līmenim ESG jautājumos).

Pamatojošās atsauces no 1. īstenošanas norādījumiem (IG1):

- [1. punkts] *...Uz objektīviem kritērijiem balstīta būtiskuma novērtējuma veikšana ir ilgtspējas ziņu sniegšanas pamatā. Piemērojot kritērijus, uzņēmums izmantos novērtējumu, un sagaidāms, ka ar to saistītie skaidrojumi nodrošinās uzņēmuma caurskatāmību ilgtspējas deklarācijas lietotājiem.*
- [27. punkts] *...Vajadzība novērtēt būs lielāka, ja informācija un pierādījumi par konkrētā IRO būtiskumu ir nepārlicinoši.*
- [28. punkts] *...Būtiskuma novērtējumam jābalstās uz pamatotiem pierādījumiem un pēc iespējas vairāk uz objektīvu informāciju, vienlaikus īstenojot ESRS noteiktos ietekmes būtiskuma un finansiālā būtiskuma kritērijus (ESRS 1 3.4. un 3.5. nodaļa)*

Katrā atsevišķā gadījumā ir atšķirīgs ietekmes un finansiālās būtiskuma novērtējuma uztveres līmenis.

Jāatzīmē, ka, lai gan finanšu būtiskuma kvantitatīvajai noteikšanai var izmantot analīzi/robežvērtības, kas izmantotas riska pārvaldībai (~80% uzņēmumu izmanto šo pieeju), ietekmes būtiskumu, visticamākais, ietekmēs ierobežoti dati un nozarei specifiskas metodoloģijas/robežas vērtības.

Uzņēmumi divkārsa būtiskuma novērtējuma procesā izmanto ieinteresēto personu un iekšējo ekspertu izejas datus, taču dalībnieki demonstrēja neviendabīgu pieeju.

- **Pētījums liecina, ka uzņēmumi dažādos divkārsa būtiskuma novērtējuma procesa posmos (tēmas atlasē, tēmas novērtēšanā, novērtējuma pārskatīšanā) iesaista iekšējos ekspertus un ieinteresētās personas, lai palīdzētu uzņēmumiem iegūt holistisku skatījumu uz būtiskām tēmām.**
  - **Saskaņā ar uzņēmumu pieredzi iekšējo ekspertu un skarto ieinteresēto personu iesaiste tiek panākta dažādos veidos; vairāk nekā 65% uzņēmumu izmanto divus vai vairākus kanālus, lai sasniegtu un apkopotu ieinteresēto personu ieskatus:**
    - **70% uzņēmumu veic intervijas, lai noskaidrotu padziļinātus skatījumus. Semināri tiek arvien biežāk izvēlēti arī divkārsa būtiskuma novērtējuma pārskatīšanai, un 45% uzņēmumu izmanto šo iesaistes kanālu.**
    - **Aptaujas uzņēmumi joprojām izmanto kā jau ierastu iesaistīšanās instrumentu vai lai apkopotu informāciju no grūti sasniedzamām²¹ un skartām ieinteresētajām personām, un ~70% uzņēmumu tās izmanto kopā ar intervijām/semināriem.**
- Tomēr vairāki uzņēmumi uzsver, ka aptaujas nav vēlams iesaistes kanāls, jo to rezultāti bieži vien ir nepārliecinoši vai arī ieinteresēto personu kompetence ir nepietiekama.** Rezultātā tikai ~5% uzņēmumu izvēlas aptaujas kā vienīgo kanālu, lai sadarbotos ar ieinteresētajām personām.

---

²¹ Izvēlēts piemērs: "AR 30. Metodikas, kas pieejamas, lai vāktu datus un novērtētu uzņēmumu ietekmi uz biodaudzveidību un ekosistēmām, var iedalīt šādās trīs kategorijās: (a) primārie dati: dati, kas savākti uz vietas, izmantojot uz vietas veiktus apsekojumus [...] - Informācijas atklāšanas prasība E4-5 – Ar biodaudzveidību un ekosistēmu pārmaiņām saistītie ietekmes rādītāji.

Sākotnēji novērotās ESRS īstenošanas pieejas un galvenie izaicinājumi saistībā ar divkārša būtiskuma novērtējumu

Temats	Sākotnēji novērotās pieejas	Galvenie izaicinājumi
Divkārša būtiskuma novērtējuma pieeja	Objektīva, uz pierādījumiem balstīta , galvenokārt uz datu pamata, ko papildina ieinteresēto personu iesaistīšana un ekspertu vērtējums	<ul style="list-style-type: none"> Uz objektīviem pierādījumiem balstītai pieejai, kuras pamatā ir objektīvi pierādījumi,²² nepieciešama rūpīga analītiska pieeja, un tā ir atkarīga no datu pieejamības un piekļuves attiecīgās jomas ekspertiem. Datus bez skaidra konteksta un ietvara var nepareizi interpretēt. Liels datu apjoms varētu radīt neskaidrības par galvenajām datu kopām būtiskuma nolūkos.
	Uz novērtējumu balstīta , kuras pamatā ir galvenokārt ieinteresēto personu un iekšējo dalībnieku sniegtie ievaddati ²³	<ul style="list-style-type: none"> Iespēja radīt plašāku iespējamo būtisko tematu loku. Iespējami atšķirīgi viedokļi par dažādām tēmām, kas izriet no iesaistīšanās un var potenciāli novest pie subjektīva novērtējuma, kurš nav piesaistīts datiem.

²² Kā minēts 1. īstenošanas norādījumos par būtiskuma novērtējumu, BUJ 10 179. punkts.

²³ Ar iekšējiem dalībniekiem šajā pārskatā saprot uzņēmuma darbiniekus, kuri nav izvēlēti, pamatojoties uz viņu īpašajām zināšanām ESG jautājumos.

Apkopotā sākotnēji novērotā prakse attiecībā uz divkārša būtiskuma novērtējumu

Atruna: Šajā pārskatā apkopotā ilustrējošā sākotnēji novērotā prakse ir vairāku prakses veidu apkopojums, kas atklājās intervijās ar uzņēmumiem un neatspoguļo atsevišķus piemērus, kā arī nav uzskatāma par labāko praksi kā tādu. Šī apkopošanas metode aizsargā anonimitāti un sniedz visaptverošu priekšstatu par sākotnējo praksi. Tāpēc atsauces uz "uzņēmumiem" nav jāinterpretē kā atsauces, kas attiecas uz kādu atsevišķu aptaujāto uzņēmumu, bet drīzāk kā sākotnēji novēroto arhetipu atspoguļojums.

Šā sākotnēji novērotās prakses apkopojuma saturs ir anonīms, un tajā nav atspoguļots pētījumā konstatētās dominējošās prakses saturs, kā arī nav atspoguļots EFRAG viedoklis vai norādījumi.

Divkārša būtiskuma novērtējums ir nozīmīgs pavērsiens no iepriekšējos gados izmantotajiem būtiskuma novērtējuma procesiem (piemēram, starp visbiežāk izmantotajiem ir tikai viens būtiskums, koncentrējoties uz ietekmi, izmantojot Globālās ziņošanas iniciatīvu (GRI), vai koncentrēšanās uz finansiālo būtiskumu, izmantojot Ilgtspējas grāmatvedības standartu padomes (SASB) Ilgtspējas standartus – šajos procesos galvenokārt tiek izmantoti uz spriedumiem balstīti ievaddati). Šajā sākotnēji novēroto prakšu apkopojumā ir izklāstīti pasākumi, kuros notikušas būtiskas izmaiņas, un aprakstīts **tāda uzņēmuma paraugs, kas izmanto objektīvu, uz pierādījumiem balstītu pieeju, kā arī rezultātu pārskatīšanā iesaista ieinteresētās personas un iekšējos dalībniekus.**²⁴

Iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu konteksta noteikšana un kartēšana: Šajā pamatplānošanas posmā uzņēmumi pieņem lēmumu par vispārējo pieeju divkārša būtiskuma novērtējumam, pamatojoties uz ESRS noteikumiem un EFRAG norādījumiem, kā arī uz konkrēto uzņēmējdarbības ietekmi (piemēram, vērtības ķēdes komponentiem) un ieinteresētajām personām, kas saistītas ar uzņēmumu.

Garš saraksts ar ESG tēmām, kas ietilpst šajā tvērumā: Novērotajā praksē process sākas ar ilgtspējas jautājumu izskatīšanu piemērošanas prasībā 16²⁵ (ESRS 1 AR 16) kopā ar uzņēmumam specifiskiem ilgtspējas jautājumiem, izmantojot ietekmes, riska un iespēju (IRO) novērtējumu. Papildu ievaddati uzņēmumam specifiskiem jautājumiem rodas no salīdzinošās novērtēšanas, esošajām ar ESRS nesaistītajām nozarēm specifiskām sistēmām vai standartiem (piemēram, SASB Ilgtspējas standartiem) un citiem ieskatiem (piemēram, no investoriem un reitingu aģentūrām).

Īss ESG tematu saraksts: Sākot ar garu ESG tematu sarakstu, uzņēmumi apkopo iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu viedokļus, lai sagatavotu īsu ESG tematu sarakstu. Svarīgi ir tas, ka uzņēmumi nosaka pareizu tēmu/apakštēmu/apakšapakštēmu granularitāti, sasaistot šos posteņus ar informācijas atklāšanas prasībām (DR) un datu punktiem (DP): ja DR un DP ir detalizētāka līmeņa tēmas, uzņēmumi uzskata, ka varētu būt lietderīgi veikt divkārša būtiskuma novērtējumu DR/DP līmenī, lai precīzāk iekļautu tvērumā un izslēgtu no tā.

Uz datiem balstīts novērtējums un ieinteresētās personas: Uzņēmumi, kad vien iespējams, izmanto objektīvu, uz pierādījumiem balstītu pieeju²⁶, kombinējot iekšējos un trešo personu datus un pētījumus (piemēram, zinātniskos dokumentus). Uzņēmumi izmanto hierarhisku datu veidu secību, piešķirot prioritāti iekšējiem/uzņēmuma līmeņa datiem. Ja ir pieejami tikai nozares līmeņa dati (ja nav uzņēmumam specifisku datu), tad nozari salīdzina ar citām nozarēm, lai noteiktu, kur konkrētais nozares dalībnieks varētu tieši radīt vai netieši veicināt būtisku ietekmi, riskus un iespējas. Tā vietā, ja nav pieejami ne uzņēmuma, ne nozares līmeņa dati, uzņēmumi paļaujas tikai uz ekspertu vērtējumu, lai gan tas ir balstīts uz ļoti skaidru mērogu un robežvērtībām.

²⁴ Iekšējie dalībnieki ir uzņēmuma darbinieki, kuri nav izvēlēti, ņemot vērā viņu īpašās zināšanas par ESG tēmām.

²⁵ AR 16 sniedz strukturētu pārskatu par ilgtspējas jautājumiem (tēmas, apakštēmas un apakšapakštēmas). Par iespējamām pieejām 16. AR izmantošanā skatīt IG 1 Būtiskuma novērtējums 77. un 78. punktu.

²⁶ Sk. šajā pārskatā lietoto terminoloģiju 11. lpp.

Robežvērtību definīcija (finanšu būtiskums pret ietekmes būtiskumu):

- Attiecībā uz finanšu būtiskumu uzņēmumi izmanto gan datus, gan robežvērtības, ko riska pārvaldības nodaļa izstrādājusi par ESG riska kartēšanu (diapazoni, kas izteikti miljonos eiro un dažādos rādītājos, piemēram, ieņēmumi, CAPEX un OPEX²⁷), galvenokārt riska komponentam. Šādai pieejai iedvesma radusies no pieejas, kas tiek izmantota finanšu pārskatu sagatavošanā. Attiecībā uz iespēju komponentu uzņēmumi izmanto uzņēmējdarbības robežvērtības, kas uzņēmējdarbības gadījumu padara būtisku.
- Ietekmes būtiskumam skalas robežvērtības tiek noteiktas, ņemot vērā katra temata būtiskumu, pēc iespējas vairāk izmantojot objektīvus ārējos avotus (nozāres aizstājējus uzņēmuma vietā vai vērtības ķēdes dalībniekus). Tvērumu nosaka saskaņā ar ģeogrāfiskiem apsvērumiem par konkrēto tematu (piemēram, vietējā ietekme pret globālo ietekmi) un atbilstoši tam, kur uzņēmums ir attīstījis savu darbību.
- Visā novērtējumā ir uzsvērtā savstarpējā finanšu un ietekmes būtiskuma saistība. Piemēram, veselības un drošības jomā ir jāņem vērā trauma un nāves gadījumu ietekme uz cilvēkiem (sociālā ietekme), kā arī finansiālais kompensācijas risks un plašāks reputācijas risks, ko rada nedroša darba vieta.

Iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu iesaistīšana (daudzlīmeņu pieeja):

- Iekšējie eksperti tiek iesaistīti jau procesa sākumā, nosakot prioritātes satura īpašniekiem grupu līmenī (ilgtspējas, risku un finanšu, resursu, cilvēkresursu un uzņēmējdarbības struktūrvienību funkcijas), izmantojot seminārus un intervijas konsultācijām. Novērotajā praksē reģionālie biroji pēc tam tiek konsultēti, izmantojot aptaujas vai ad hoc fokusa grupas, kā sākumpunktu izmantojot konsolidētu pieeju.²⁸
- Ieinteresētās personas tiek iesaistītas, izmantojot mērķtiecīgu pieeju (t.i., ierobežots ieinteresēto personu skaits ar labu izpratni par ESG tēmām un uzņēmuma darbību). Pirms dažādu ieinteresēto personu iesaistīšanas uzņēmumi rīko informatīvas sanāksmes, kuru mērķis ir izskaidrot procesu un divkārša būtiskuma analīzi, kā arī formalizēt saņemtos ievaddatus (tas ir svarīgs mērķis, jo parasti ir ierobežots to cilvēku skaits, kuriem ir nepieciešamās zināšanas, lai objektīvi piedalītos divkārša būtiskuma novērtēšanā – uzņēmumi to norādīja kā mācību, kas gūta no iepriekšējām uz aptaujām balstītajām pieejām, kas tika atzītas par neveiksmīgām).
- Iesaistīšanās kanālu (intervijas un aptaujas) kombinācija ļauj uzņēmumiem ne tikai novērtēt tēmas nozīmīgumu, bet arī kontekstualizēt un padziļināti izpētīt jautājumus, ņemot vērā ekspertu viedokļus.

Šis sākotnēji novēroto prakšu apkopojums ieskicē strukturētu divkārša būtiskuma novērtēšanas pieeju, nosakot kontekstu un iesaistot iekšējos ekspertus un ieinteresētās personas, atlasot ESG tēmas un novērtējot ietekmes un finansiālo būtiskumu. Izmantojot sistemātisku kartēšanu, apstiprināšanu un robežvērtību noteikšanu, uzņēmumi nodrošina precīzu un visaptverošu ilgtspējas ziņu sniegšanu, kas saskaņota ar ESRS noteikumiem un EFRAG norādījumiem.

²⁷ CAPEX nozīmē kapitāla izdevumus, bet OPEX – darbības izdevumus.

²⁸ Skatīt IG 1 Būtiskuma novērtējums 3.6.3. punktu.

5.2. Datu punkti

Uzņēmumi izmantoja 3. Īstenošanas norādījumu (IG 3) par datu punktiem attiecībā uz:

- **Datu punktu trūkuma analīze** (~95% uzņēmumu), novērtējot atšķirības starp iepriekš pastāvošo ziņu sniegšanas praksi un atjauninātajām ESRS prasībām. IG 3 tika uzskatīts par piemērotu rīku datu pieejamības un kvalitātes novērtēšanai, līdzsvarojot to nozīmīgumu un pūles, kas nepieciešamas to vākšanai.
- **Sākotnējā bāze topošajai digitālās marķēšanas/ziņu sniegšanas taksonomijai** (~20% uzņēmumu).

Ņemot vērā sarežģītību, ar ko nākas saskarties, un pūles, kas vairumam (~80%) uzņēmumu nepieciešamas, lai iegūtu un pārvaldītu datus, uzņēmumi izmanto dažādas pieejamās sviras, lai koncentrētu ziņu sniegšanas centienus **pēc tam, kad tie ir apstrādājuši obligātos datu punktus (ESRS 2 un DR IRO 1) un veikuši divkārsa būtiskuma novērtējumu.**

- ~75% uzņēmumu **izmanto pakāpenisku datu punktu (DP)²⁹ ieviešanu**, lai koncentrētos uz īstermiņa ziņu sniegšanas prioritātēm.
- ~40% uzņēmumu **izmanto informācijas būtiskuma jēdzienu**,³⁰ kas, šķiet, pētījuma dalībniekiem vēl nav labi saprotams.
- ~10% uzņēmumu **izvēlas ziņot par brīvprātīgiem DP attiecībā uz būtiskām tēmām**, jo tie izvēlas pilnībā atklāt datu punktus par būtiskām tēmām, un vēl ~10% uzņēmumu izvēlas atklāt brīvprātīgus DP, par kuriem tie jau ziņoja iepriekš.

Lai gan IG 3 tiek uzskatīts par noderīgu un atbalsta trūkumu analīzi, tikai neliela daļa uzņēmumu saprot, kā novērtēt informācijas būtiskumu datu punkta līmenī.

Šajā pārskatā lietotā terminoloģija: **Informācijas būtiskums**

E papildinājums, Deleģētie akti, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem.

Informācijas atklāšanas noteikšanas plūsmas diagramma saskaņā ar ESRS: "Vai atsevišķs datu punkts ir būtisks?"

Pamatojošās atsauces no IG 3, B papildinājums (datu punkti pēc veida):

- [9. punkts] ...*Tabulās norādīta datu punktu "Jā", "MDR" un "Var" klasifikācija pēc datu tipa. Skaitlisko datu punktu kategorijā ietilpst dažādi datu veidi (t.i., naudas, apjoma, procentu, decimāldaļu).*
- [10. punkts] ...*Vienīgi ESRS 2 datu punktu "Jā" un DR IRO 1 tematisko standartu datu punkti ir vienmēr jāpaziņo; visi pārējie "Jā" datu punkti ir (i) piemērojami tikai tad, ja uzņēmums secina, ka attiecīgā tēma ir būtiska un (ii) uz tiem attiecas būtiskums saskaņā ar ESRS 1 31.–35. punkta noteikumiem. Visi MR datu punkti ir jāpaziņo tikai par būtiskiem jautājumiem, par katru politiku/pasākumu/mērķi, ko atklāj uzņēmums.*

²⁹ C papildinājumā "Pakāpeniski ieviesto informācijas atklāšanas prasību saraksts šajā standartā" ir izklāstīti pakāpeniskas informācijas ieviešanas noteikumi vai informācijas atklāšanas prasību datu punkti, kurus var izlaist vai kuri nav piemērojami pirmajā(-os) ilgtspējas deklarācijas sagatavošanas gadā(-os) saskaņā ar ESRS – Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģētā regula (ES) 2023/2772, ar ko papildina Grāmatvedības direktīvu.

³⁰ Deleģēto aktu, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem, E papildinājums. Informācijas atklāšanas noteikšanas plūsmas diagramma saskaņā ar ESRS: "Vai individuālais datu punkts ir būtisks?"

Sākotnēji novērotās ESRS ieviešanas pieejas un galvenās problēmas saistībā ar datu punktiem

Temats	Sākotnēji novērotās pieejas	Galvenie izaicinājumi
Datu punktu trūkuma analīze	Informācijas būtiskuma novērtēšana	Šī pētījuma dalībnieki pilnībā neizprot informācijas būtiskumu, kas potenciāli var novirzīt centienus tur, kur tie ir visvairāk nepieciešami (t.i., būtisku datu punktu novērtēšanā).
	Pakāpeniskas ieviešanas pieņemšana	Pakāpeniska ieviešana ļauj sadalīt sagatavošanās darbus. Tomēr par pakāpeniskas ieviešanas ietekmi ir pienācīgi jāinformē.
	Visu datu punktu atklāšana (EFRAG norādīto iespējamo sviru neizmantošana)	<ul style="list-style-type: none"> • Īstermiņā un ilgtermiņā ziņu sniegšanai nepieciešamas lielākas pūles. • Ne visi datu punkti vienmēr var būt svarīgi lietotājiem. • Būtiskas informācijas aizklāšanas risks. • Iespējama zemāka datu kvalitāte, jo nepieciešams lielāks pārklājums.

5.3. Vērtības ķēde

Vērtības ķēdes analīze joprojām ir viena no visgrūtākajām un vismazāk attīstītajām jomām uzņēmumiem, īstenojot ESRS. Uzņēmumi galvenokārt izmanto sākotnējo kartēšanu un ir konstatējuši, ka ir nepieciešami turpmāki nozares norādījumi.

Vairāk nekā 90% uzņēmumu norāda, ka pašlaik pilnveido savu pieeju vērtības ķēdes kartēšanai un analīzei šādos divos galvenajos aspektos:

- **Atbilstošs** vērtības ķēdes komponentu **sadrumstalotības un segmentācijas līmenis**, kas ļauj mērķtiecīgāk sagatavot ziņojumus un detalizētāk identificēt IRO. Pašlaik aptuveni 45% uzņēmumu jau ir pieņēmuši sadrumstalotāku savas vērtības ķēdes kartējumu (t.i., sadrumstalotāku nekā tikai augsta līmeņa augšupējās, lejupējās un pašu darbības). Uzņēmumi apzinās, ka ir sarežģīti panākt pareizo līdzsvaru starp apkopošanas līmeni un vērtības ķēdes sadrumstalotību, par ko pēc tam ir jānovērtē IRO. Jāatzīmē arī, ka nozaru norādījumi būtu noderīgi, lai nozarēs iegūtu salīdzināmu sākuma punktu.
- **Tiešo un netiešo darījumu attiecību** ievērošana gan attiecībā uz IRO, gan PAT, kur pētījumā tika akcentēta atšķirība starp FI un ne-FI. Ne-FI parasti ir lielāka pārredzamība par to vērtības ķēdi, jo tiek veiktas pastāvīgas darbības (piemēram, piegādātāju pārbaude), īpaši augšupējā posmā. FI galvenokārt koncentrējas uz lejupējo vērtības ķēdi, un tie uzskata, ka augsta sarežģītība un konceptuālas problēmas pārsniedz tiešās darījumu attiecības.³¹

Šajā pārskatā lietotā terminoloģija: **Karstie punkti**

Karstie punkti ir konkrētas uzņēmumu vērtības ķēdes jomas, kurās, visticamākais, var rasties būtiska ietekme, riski un iespējas.

Pamatojošās atsauces no IG 2:

"[124. punkts] ...Paredzams, ka, kartējot VĶ būtisko ietekmi, tiks izmantots pienācīgas rūpības attiecībā uz ilgtspēju process, tiklīdz tas ir ieviests. Tomēr pienācīgas rūpības process var būt plašāks par šādu kartēšanu kā tādu, kā paskaidrots tālāk, aplūkojot ietekmi visā VĶ un identificējot potenciālos "karstos punktus", salīdzinot valstis, kurās tiek ražoti materiāli, ar sociālā un vides riska datubāzēm (t.i., ietekmes veids pa valstīm un dalībniekiem VĶ). Pēc tam šos karstos punktus var izpētīt sīkāk."

³¹ "Sākot no ceturrtā gada, kad uzņēmums sniedz ziņojumus saskaņā ar ESRS, tas iekļauj informāciju par augšupējo un/vai lejupējo vērtības ķēdi saskaņā ar 63. punktu. [...]" - Komisijas 2023. gada 31. jūlija Deleģētās regulas (ES) 2023/2772 135. punkts; "VĶ informācijas iekļaušana atbilst tam, cik lielā mērā ilgtspējas deklarācija aptver attiecības, kas visiem konsolidācijas perimetra uzņēmumiem ir ar to attiecīgajiem VĶ partneriem, tostarp ārpus pirmā līmeņa. [...]" - *Kopsavilkuma septiņu galveno punktu iedaļas 7. punkts, EFRAG IG 2.*

Sākotnēji novērotās ESRS īstenošanas pieejas un galvenie izaicinājumi saistībā ar vērtības ķēdi

Lai gan ir apstiprināts, ka ziņu sniegšana par vērtības ķēdi uzņēmumiem ir sarežģīta un ne pilnībā attīstīta ziņu sniegšanas joma, paredzams, ka pārejas noteikumi ļaus pakāpeniski uzlabot datu vākšanas un ziņu sniegšanas kvalitāti. IG 2 palīdz noteikt, kur ESRS ir nepieciešams vērtības ķēdes pārklājums (vērtības ķēdes pārklājuma karte). Divkārsa būtiskuma novērtējums un ziņu sniegšana neaprobežojas tikai ar pirmā līmeņa attiecībām; ietekmes nopietnība tiek izmantota, lai noteiktu prioritātes (koncentrējoties uz karstajiem punktiem).³²

Temats	Sākotnēji novērotās pieejas	Galvenie izaicinājumi
Vērtības ķēdes uzņēmumu apkopojums	Ļoti segmentēti (piemēram, pēc ražošanas posmiem dažādās uzņēmējdarbības līnijās)	Nepieciešama rūpīga uzņēmumu analīze, lai panāktu pareizo līdzsvaru starp apkopošanas/sadrumstalošanas līmeni; būtu lietderīgi izstrādāt nozares norādījumus, lai vēl vairāk uzsvērtu diferencētas vērtības ķēdes un detalizēta IRO novērtējuma priekšrocības.
	Augsta līmeņa apkopšana (piemēram, vispārējā augšupējā, lejupējā, pašu darbības līmenī)	<ul style="list-style-type: none"> Potenciāli ierobežots IRO novērtējums atbilstošā sadrumstalošanas līmenī. Potenciāli nediferencēts vērtības ķēdes attēlojums, kas neatspoguļo uzņēmumu uzņēmējdarbības sarežģītību.
Tiešo un netiešo darījumu attiecību izvērtēšana	Situācija ārpus tiešajām darījumu attiecībām (1. līmenis)	<ul style="list-style-type: none"> Finanšu iestādes: Aptaujātie uzņēmumi norādīja, ka datu pieejamība par lejupējo vērtības ķēdi ir ierobežota. Nefinanšu iestādes: Izaicinājums iegūt datus un pieņemt PAT ārpus 1. līmeņa.
	Koncentrēšanās uz tiešajām darījumu attiecībām (1. līmenis)	<ul style="list-style-type: none"> Neatbildis ESRS prasībām, īpaši attiecībā uz nozarēm, kas nav finanšu iestādes. Neatspoguļojot vērtības ķēžu sarežģītību, rodas iespējama informācijas neobjektivitāte. Neatspoguļo būtiskas IRO, kas saistītas ar netiešām darījumu attiecībām.

³² Karstie punkti ir konkrētas uzņēmumu vērtības ķēdes jomas, kurās var rasties būtiska ietekme, riski un iespējas.

Apkopotā provizoriskā prakse attiecībā uz vērtības ķēdi

Atruna: Šajā pārskatā apkopotā ilustrējošā sākotnēji novērotā prakse ir vairāku prakses veidu apkopojums, kas atklājās intervijās ar uzņēmumiem un neatspoguļo atsevišķus piemērus, kā arī nav uzskatāma par labāko praksi kā tādu. Šī apkopošanas metode aizsargā anonimitāti un sniedz visaptverošu priekšstatu par sākotnējo praksi. Tāpēc atsauces uz "uzņēmumiem" nav jāinterpretē kā atsauces, kas attiecas uz kādu atsevišķu aptaujāto uzņēmumu, bet drīzāk kā sākotnēji novēroto arhetipu atspoguļojums.

Šā sākotnēji novērotās prakses apkopojuma saturs ir anonīms, un tajā nav atspoguļots pētījumā konstatētās dominējošās prakses saturs, kā arī nav atspoguļots EFRAG viedoklis vai norādījumi.

Šis sākotnēji novērotās prakses apkopojums atbilst segmentētas vērtības ķēdes kartēšanas arhetipam, kas ļauj to vairāk pielāgot uzņēmuma faktiem un apstākļiem un sasaistīt konkrētās IRO un ziņu sniegšanas prasības (DR un DP) ar vērtības ķēdi salīdzinājumā ar vispārējiem lejupējiem/augšupējiem līmeņiem. Lai sasniegtu šo mērķi, uzņēmumi izmanto trīs posmu pieeju, lai izprastu un kartētu savu vērtības ķēdi:

- Vērtības ķēdes kartēšana:** Lai panāktu visaptverošu vērtības ķēdes pārskatāmību, uzņēmumi kartē attiecības, saistītos dalībniekus un finanšu darījumus.
  - Sākotnējā kartēšana:** Sākotnējo hipotēzi par vērtības ķēdes kartēšanu ierosina centrālā projekta komanda, kas atbild par CSRD ziņošanu. Tas aptver visus aspektus, sākot no augšupējā posma, pašu darbību un lejupējiem posmiem, uzsverot attiecīgās tiešās un netiešās darbījumu attiecības visās uzņēmuma uzņēmējdarbības jomās, lai radītu pilnīgu priekšstatu.
  - Turpmāka pilnveidošana:** Citi iekšējie eksperti, piemēram, no riska pārvaldības funkcijas jomas, iesaistās, lai sniegtu ievaddatus, kas izriet no viņu riska kartēšanas pasākumiem. Tiek identificēti augsta riska segmenti, lai veiktu iespējamu ietekmes, risku un iespēju novērtēšanu ārpus tiešajām darbījumu attiecībām. Turklāt ieinteresēto pušu kartes var vēl vairāk veicināt vērtības ķēdes kartēšanu, kā arī palīdzēt identificēt jebkādas potenciālās ietekmes, riskus un iespējas (IRO).
- Apkopošana skaidrības un pārvaldāmības labad:** Lai nodrošinātu racionalizētu vērtības ķēdes versiju un izvairītos no pārāk detalizētas segmentācijas, vienlaikus saglabājot potenciāli būtisku IRO redzamību, uzņēmumi apkopo atsevišķus vērtības ķēdes komponentus. Apkopošanas kritēriju pamatā ir līdzīgi uzņēmējdarbības veidi, produkti, pakalpojumi, ģeogrāfiskās atrašanās vietas un organizatoriskās struktūras. Šādai apkopšanai nevajadzētu vājināt vērtības ķēdes galvenos komponentus un nodrošināt, ka iekšējā organizācija tiek atspoguļota vērtības ķēdē, lai saglabātu pārskatatbildību.
- Vērtības ķēdes komponentu atlase:** Pēc tam uzņēmumi izvērtē visus pieejamos datus par katru no komponentiem (piemēram, vēsturiski cilvēktiesību pārkāpumu gadījumi), lai saprastu, vai komponentā ir kādi IRO, kas tādēļ būtu jāiekļauj galīgajā vērtības ķēdes kartē. Sastāvdaļas tiek vērtētas, pamatojoties uz vairākiem faktoriem, tostarp valsti/ģeogrāfiju (īpaša uzmanība tiek pievērsta tādu risku novēršanai kā bērnu darbs konkrētās ģeogrāfiskās teritorijās) un produkta vai pakalpojuma veidu. Visi komponenti, kuros ir identificētas IRO, paliek kā daļa no vērtības ķēdes kartes. Un otrādi, uzņēmumi izslēdz vērtības ķēdes komponentus, kuriem nav pierādījumu par IRO.

Šis provizoriski novēroto prakšu apkopojums parāda, kā segmentēta vērtības ķēdes kartēšana uzlabo konkrētu IRO saskaņošanu ar detalizētiem segmentiem, kas vērsti uz efektīvu augstas ietekmes jomu redzamību, pārvaldību un prioritāšu noteikšanu, atbalstot atbilstību un stratēģisku koncentrēšanos uz nozīmīgiem vērtības ķēdes elementiem.

5.4. ESG ziņu sniegšanas organizatoriskā pieeja

Šajā iedaļā ir sniegtas sākotnējās atziņas par organizatorisko struktūru ar CSRD saistītām darbībām; šīs iedaļas mērķis nav aizstāvēt konkrētus pārvaldības modeļus.

Lai efektīvāk izpildītu ESRS prasības, uzņēmumi aizvien vairāk ievieš starpfunkcionālus sadarbības modeļus. Šo pāreju raksturo vienas atsevišķas funkcijas un kopīgas vadības sistēmu apvienojums.

Šis pētījums liecina, ka ģipašumtiesību modeļu sadalījums ir gandrīz vienlīdzīgs: ~65% uzņēmumu izmanto vienas funkcijas ģipašumtiesību pieeju, ko vada ilgtspējas direktors vai finanšu direktors, un ~35% izmanto kopīgas vadības modeļi. **Tomēr daudzi dalībnieki nākotnē paredz iespējamās izmaiņas ESG ziņu sniegšanas pārvaldības struktūrā,** un 30% uzņēmumu tuvākajā vai vidējā termiņā paredz izmaiņas organizatoriskajā modelī.

Papildus valdei / valdes līmeņa komitejām, kas pārrauga visaptverošu ESG ziņu sniegšanas procesu, būtiska loma ir arī daudziem citiem departamentiem. Parasti **CSRD īstenošanas procesā regulāri iesaistās pieci vai vairāki departamenti.** Papildus Ilgtspējas un Finanšu departamentiem visbiežāk tiek iesaistīti Riska pārvaldības, Cilvēkresursu un Revīzijas vai Iekšējās kontroles departamenti. Bieži tiek iesaistīti arī Iepirkuma, Komunikācijas un Stratēģijas departamenti, kas atspoguļo efektīvas ESG ziņu sniegšanas starpdisciplināro raksturu.

Pievērsoties ESRS noteiktajām ziņu sniegšanas kvalitātes izmaiņām, uzņēmumi īsteno kvalitātes kontroles mehānismus, lai nodrošinātu ziņoto ESG datu precizitāti un integritāti. Aptuveni 90% uzņēmumu jau ir ieviesuši vai ievieš iekšējās kontroles metodes, kas ir līdzīgas tām, kuras tiek izmantotas finanšu pārskatu sagatavošanā, piemēram, tās, ko ieteikusi Tredveja komisijas organizāciju atbalsta komiteja (COSO).

Lielākā daļa uzņēmumu (~85%) minēja arī **mērķi integrēt ESG ziņu sniegšanu un divkārša būtiskuma novērtējuma rezultātus uzņēmējdarbības procesos un lēmumu pieņemšanā.**

Lai gan aptuveni 85% uzņēmumu atzīst, ka IT pārveidošana ir nepieciešama, agrīnās ieviešanas problēmas ir saistītas ar ierobežotu datu sniedzēju pieejamību un gatavību ESG tēmām, kā arī ar neskaidrību par to, kā dažādās valstīs CSRD tiks transponēta tiesību aktos. Tas rada atšķirīgus pārskatīto/jaunu IT procesu ieviešanas grafikus.

Sākotnēji novērotās ESRS īstenošanas pieejas un galvenie izaicinājumi saistībā ar ESG ziņu sniegšanas organizatorisko pieeju

Temats	Sākotnēji novērotās pieejas	Galvenie izaicinājumi
ESG ziņu sniegšanas pārvaldības īpašumtiesības	Vienas funkcijas īpašumtiesības	Jebkurai no departamentiem, kas pilda vadošās funkcijas, ir nepieciešama kvalifikācijas celšana (piemēram, Ilgtspējas departamentam par iekšējo kontroli, Finanšu departamentam par ESG saturu).
	Divu funkciju kopīgā atbildība	Ir vajadzīga skaidra pārvaldība un forumi, lai apmainītos ar jaunāko informāciju un saistību ar citām funkcijām un pieņemtu lēmumus.

Apkopotā sākotnējā prakse par ESG ziņu sniegšanas organizatorisko pieeju

Atruna: Šajā pārskatā apkopotā ilustrējošā sākotnēji novērotā prakse ir vairāku prakses veidu apkopojums, kas atklājās intervijās ar uzņēmumiem un neatspoguļo atsevišķus piemērus, kā arī nav uzskatāma par labāko praksi kā tādu. Šī apkopošanas metode aizsargā anonimitāti un sniedz visaptverošu priekšstatu par sākotnējo praksi. Tāpēc atsauces uz "uzņēmumiem" nav jāinterpretē kā atsauces, kas attiecas uz kādu atsevišķu aptaujāto uzņēmumu, bet drīzāk kā sākotnēji novēroto arhetipu atspoguļojums.

Šā sākotnēji novērotās prakses apkopojuma saturs ir anonīms, un tajā nav atspoguļots pētījumā konstatētās dominējošās prakses saturs, kā arī nav atspoguļots EFRAG viedoklis vai norādījumi.

Turpmāk sniegtais sākotnēji novēroto prakšu apkopojums ilustrē galvenos ESG ziņu sniegšanas darbības modeļa pamatelementus, ko izmanto vairāki uzņēmumi. Tajā ir uzsvērti iespējamie risinājumi, kā nodrošināt pienācīgu un savlaicīgu ziņu sniegšanu par ESRS prasībām.

Mērķa, stratēģijas un ambīciju saskaņošana un koncentrēšanās uz mērķi: Kad uzņēmumi sāk piemērot ESRS, tie var pārvērtēt savu ambīciju līmeni (piemēram, atbilstība pret integrāciju uzņēmējdarbības stratēģijā un lēmumu pieņemšanā) un atkārtoti izvērtēt savus ESG ziņu sniegšanas modeļus un procesus.

Ziņu sniegšanas pārraudzība un īpašumtiesības: Uzņēmumos atbildība par ESG ziņu sniegšanu ir sadalīta starp dažādām funkcijām, un pārvaldība ir definēta izpildstrukturās un valdes līmenī. ESG ziņu sniegšanas procesu var vadīt vienas funkcijas izpildītājs (parasti ilgtspējības vai finanšu jomā) vai arī to var vienlaicīgi vadīt vairāki departamenti. Uzņēmumi sadala šādus pienākumus un organizē lēmumu pieņemšanu, pamatojoties uz departamentu stiprajām pusēm:

- Divkārša būtiskuma novērtējuma veikšana.
- Ziņu sniegšanas procesa pārvaldība, tostarp datu kvalitātes kontrole un savienojamība ar finanšu pārskatu sniegšanu.
- Satura īpašumtiesības, nodrošinot standartizētu datu vākšanas metodiku visos departamentos.

Pārmaiņu veicinātāji – novērotie galvenie resursi, kas nodrošina veiksmīgu ESG ziņu sniegšanas procesu, ir šādi:

- **Cilvēki/pilnas slodzes ekvivalents:** Palielinoties darba slodzei, var rasties nepieciešamība piešķirt papildu resursus gan centrālajām komandām, gan departamentiem.
- **Zināšanas un spējas:** Ekspertu pieņemšana darbā vai esošo darbinieku kvalifikācijas celšana veicina iekšējo kompetenci gan ilgtspējas, gan ziņu sniegšanas procesos.
- **Tehnoloģijas, infrastruktūra un dati:** IT un infrastruktūra datu pārvaldībai un kontrole ir visnozīmīgākie ziņu sniegšanas elementi. Uzņēmumi var izlemt, vai:
  - jau esošās sistēmas var absorbēt papildu prasību apjomu, vai arī prasību izpildes nolūkā ir nepieciešams ieviest izmaiņas.
  - Datu pārvaldības sistēmas un kontroles mehānismus, ko izmanto finanšu pārskatu sniegšanai, var paplašināt un pielāgot, lai izpildītu ESG ziņu sniegšanas prasības, vai arī būtu jāpiešķir citi instrumenti.
  - Vai esošie dati ir pietiekami, vai arī ir nepieciešami papildu ieguldījumi trešajai personai vai iekšējiem datiem.

Integrācija stratēģijā un uzņēmējdarbības procesi: Novērotā prakse liecina, ka rūpīgs būtisku ESG jautājumu novērtējums var atklāt detalizētu, lēmumiem noderīgu informāciju, ko varētu iekļaut stratēģijas pārskatos, kā arī integrēt uzņēmējdarbības procesos un lēmumu pieņemšanā (piemēram, riska pārvaldībā, darījumu novērtēšanā u.c.).

6. Papildinājums

*1. papildinājums: Šajā pārskatā lietotā terminoloģija
Šā pārskata attiecīgajās iedaļās pievienotā papildinformācija*

IEKŠĒJAIS EKSPERTS

Attiecas uz personām organizācijā, kurām ir specializētas zināšanas, prasmes vai pieredze saistībā ar vides, sociālajiem vai pārvaldības jautājumiem, kas tiek analizēti vai atklāti ilgtspējas ziņu sniegšanai.

IEINTERESĒTĀ PERSONA

Attiecas uz personām, grupām vai organizācijām ārpus uzņēmuma, kuras var ietekmēt uzņēmumu vai kuras var ietekmēt uzņēmums, tostarp uz skartajām ieinteresētajām personām un ilgtspējas deklarāciju lietotājiem.

OBJEKTĪVI, UZ PIERĀDĪJUMIEM BALSTĪTI

Attiecas uz iekšējiem datiem (piemēram, riska pārvaldības speciālistu sniegtajiem riska datiem un robežvērtībām; uz iekšējām prognozēm balstītām iespējām, ko sniedz stratēģijas departamenti), trešo personu datiem (piemēram, konkrētām tēmām veltītām datubāzēm vai iekšējiem zinātnisko darbu pētījumiem), kā arī iekšējo ekspertu un ieinteresēto personu, tostarp ietekmes būtiskuma ziņā skarto ieinteresēto personu ievaddatiem. Tas neietver vispārīgu aptauju rezultātus, kas nav vērsti uz konkrētām skarto ieinteresēto personu grupām un sašaurināti uz tās ietekmējošiem jautājumiem.

UZ VĒRTĒJUMU BALSTĪTA PIEEJA

Tādu viedokļu apkopošana, kas parasti tiek iegūti, veicot pētījumus/aptaujas/seminārus (ne vienmēr mērķtiecīgi iesaistoties atbilstoši kompetences līmenim ESG jautājumos).

INFORMĀCIJAS BŪTISKUMS

Skatīt Deleģēto aktu, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem, E pielikumu.

Informācijas atklāšanas noteikšanas plūsmas diagramma saskaņā ar ESRS: "Vai individuālais datu punkts ir būtisks?"

KARSTIE PUNKTI

Karstie punkti ir konkrētas uzņēmumu vērtības ķēdes jomas, kurās, visticamākais, var rasties būtiska ietekme, riski un iespējas.

2. papildinājums: Pateicības

Mēs pateicamies uzņēmumiem, kas piedalījās pētījumā, par iesaistīšanos un gatavību dalīties ar savām sākotnējām pieejām un problēmām ESRS ieviešanas sākotnējā posmā no 2024. gada 2. ceturkšņa. Viņu ieguldījums ir bijis būtisks šīs analīzes sagatavošanā un izpratnes veidošanā par gatavību un pieeju CSRD atbilstības nodrošināšanai.

Šis pārskats sagatavots EFRAG tehniskās vadības uzraudzībā, un pirms tā pabeigšanas to pārskatīja EFRAG SRB un EFRAG TEG locekļi.

Turklāt mēs vēlamies izteikt pateicību Bostonas konsultāciju grupai (BCG) par vērtīgo atbalstu un atziņām. Šis pārskats izstrādāts ar BCG komandas palīdzību, kurai EFRAG izsaka pateicību: Lorenzo Fantini, Tims Mohins, Janniks Leiendekers, Benedeta Testino, Lorenzo Girardi, Eloiza Gattilio, Marija Kava Angrila, Virdžīnija Barbjerī.

Šī pateicība atspoguļo mūsu pateicību par sadarbību, kas veicināja veiksmīgu šī pētījuma pabeigšanu.

EFrag
ilgtspējas ziņu sniegšana

Lai iegūtu papildu informāciju, lūdzu, apmeklējiet vietni www.efrag.org